

EURÓPAI BIZOTTSÁG

TÁJÉKOZTATÓ

Brüsszel, 2013. október 22.

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK: a betegek jogai határon átnyúló egészségügyi ellátás esetén

Egy cukorbetegségben szenvedő idősebb német polgár olaszországi útjára magával viszi orvosi rendelvényeit, hogy gyógyszerét majd ott váltsa ki. De vajon elfogadják-e rendelvényét az ottani patikában? Egy lengyel hölgy csípőműtétre jelentkezne abban az országban, ahol az unokái élnek és dolgoznak, de hogyan szervezhetné meg ezt Lengyelországból? Egy portugál férfi szeretné, hogy egy spanyolországi specialista végezze el szürkehályog-műtétjét. Vajon megtérítik-e neki a beavatkozás költségeit? Az uniós jog immár átláthatóságot teremt a határon átnyúló egészségügyi ellátás esetén érvényesülő jogok és szabályok terén.

A jogszabályok egyértelműsítik a betegeknek a biztonságos és jó minőségű, uniós határokon átnyúló ellátáshoz, valamint a költségek visszatérítéséhez való jogát. Az orvosi ellátás igénybevétele céljából másik uniós országba utazó betegek ugyanolyan bánásmódban fognak részesülni, mint annak az országnak a polgárai, amelyben a kezelést kapják. Ha hazájukban joguk van egy adott ellátáshoz, a költségeket saját országuk téríti meg. A kezelési költségeket a beteg hazájában egy hasonló kezelésért felszámolt költségek szintjéig fedezik. Egyes esetekben a más országban történő kezelés előzetes engedélyeztetésére lehet szükség, különösen ha a betegnek a kórházban kell töltenie az éjszakát, vagy ha speciális és költséges ellátásra szorul.

Az új jogszabály az uniós betegeknek több más szempontból is előnyt biztosít majd: a páciensek könnyebben tájékozódhatnak a más uniós országban nyújtott egészségügyi szolgáltatásokról, és így több kezelési lehetőség közül választhatnak. A nemzeti egészségügyi hatóságok egyszerűbben, szorosabban együttműködhetnek, és könnyebbé válik számukra az egészségügyi ellátás minőségi és biztonsági előírásaival kapcsolatos információk cseréje. Az irányelv támogatja az „európai referenciahálózatok” fejlesztését azáltal, hogy – önkéntes alapon – összehozza az Európában elismertségnek örvendő szakértői központokat. Ösztönzi továbbá az uniós országok együttműködését annak érdekében, hogy kiaknázzhatók legyenek az egészségügyi technológiák értékelésében és az e-egészségügyben rejlő jelentős potenciális előnyök.

Milyen mértékű a határon átnyúló egészségügyi ellátás igénybevétele?

A betegek általában saját országukban kívánnak egészségügyi ellátásban részesülni. Ez az oka annak, hogy a határon átnyúló egészségügyi ellátások iránti igény **az egészségügyi közkiadásoknak mindössze körülbelül 1%-át**, jelenleg mintegy 10 milliárd eurót tesz ki. E becslésekbe beletartoznak az előre nem tervezett, határon átnyúló egészségügyi ellátások is (például a turisták sürgősségi ellátása). Ez azt jelenti, hogy jelenleg a kiadásoknak és a betegek határon átnyúló egészségügyi ellátásának feltehetőleg jóval kevesebb mint 1%-a **előre tervezett** (pl. csípő-, térd- vagy szürkehályog-műtétek).

Mi a helyzet az ezen a téren már létező jogszabályokkal (a szociális biztonságról szóló rendeletek)?

Azok a polgárok, akiknek ideiglenes külföldi tartózkodásuk alatt orvosi ellátásra van szükségük (beleértve a sürgősségi ellátást is), továbbra is élvezhetik a hatályos rendeletek és az európai egészségbiztosítási kártya előnyeit, és megkapják a szükséges szolgáltatásokat.

A rendelet értelmében előre tervezett ellátás esetén a betegek előzetes engedélyért folyamodhatnak. Az engedélyt nem szabad elutasítani, amennyiben a beteg országában orvosilag indokolt határidőn belül nem biztosítható ilyen ellátás.

Fontos megjegyezni, hogy a rendeletek nem terjednek ki valamennyi egészségügyi szolgáltatóra, egyes magánszolgáltatók például nem tartoznak a hatályuk alá. Emellett a rendeletek rendszerint valamennyi kezelés esetén engedély kérésére kötelezik a betegeket, míg az irányelv alapján engedélyeztetésre inkább csak kivételes esetben kerül sor.

Milyen előnyöket jelent az új jogszabály?

Az irányelv nem érinti a hatályos szociális biztonsági rendeletek által a polgárok számára biztosított előnyöket, mely rendeletek jogalapját az Európai Unióról szóló szerződésnek a személyek szabad mozgásáról szóló cikke jelenti. Egyértelművé teszi azonban azokat a betegjogokat, amelyek a szolgáltatások szabad mozgásán alapulnak, és amelyeket az Európai Bíróság több ítéletében is megerősített. A kórházi ellátást illetően az új irányelv egyik fő hozadéka, hogy a betegek ezentúl majd megválaszthatják, melyik egészségügyi szolgáltatóhoz kívánnak fordulni.

Emellett az új jogszabály a következő előnyökkel jár:

- **Több választási lehetőség:** az irányelv **valamennyi** egészségügyi szolgáltatóra kiterjed.
- **Kevesebb bürokrácia a betegek számára:** az irányelv alapján a kezelések előzetes engedélyeztetésére inkább csak kivételes esetben lesz szükség.
- **A betegek tájékoztatása:** a valamennyi tagállamban létrehozandó nemzeti kapcsolattartó pontok biztosítják, hogy a betegek minden szükséges információt megkapjanak ahhoz, hogy **megalapozott döntést** hozhassanak (például az egészségügyi ellátás minőségével és biztonságosságával kapcsolatban). Emellett az irányelv új intézkedéseket vezet be, amelyek célja a betegek támogatása abban, hogy a lehető legátfogóbb módon érvényesítsék a két szabályozás szerinti jogait.
- **Eljárási garanciák:** minden betegnek jogában áll megalapozott döntést hozni, és a jogorvoslat eszközeivel élni, ha úgy véli, hogy jogait nem tartották tiszteletben. Minden betegnek jogában áll panaszt tenni és jogorvoslatot kérni (minden kezelésre felelősségbiztosításnak vagy más hasonló szabályozásnak kell kiterjednie). Emellett a betegeknek joguk van másolatot kapni egészségügyi dokumentációjukról.

Mikor kell a nemzeti hatóságtól előzetes engedélyt kérnem?

A nemzeti hatóságok három esetben vezethetik be az előzetes engedélyezési rendszert más tagállamban történő kezelés esetén:

- 1) olyan egészségügyi ellátások esetében, amelyek keretében a beteg legalább egy éjszakát kórházban töltene;
- 2) rendkívül speciális és különösen magas költségekkel járó egészségügyi ellátások esetében;

- 3) súlyos és különleges esetekben, amikor az érintett szolgáltató által nyújtott ellátás minőségi vagy biztonságossági szempontból ezt indokolja.

E három esetben előfordulhat, hogy a betegeknek előzetesen engedélyt kell kérniük a költségvisszatérítésekért felelős nemzeti hatóságtól. A tagállamoknak közzé kell tenniük azon kezelések jegyzékét, amelyek esetében szükség van ez említett előzetes engedélyekre – ezt a listát a nemzeti kapcsolattartó pontok rendelkezésre bocsátják.

Visszautasíthatók-e ezek a kérelmek?

A nemzeti egészségügyi hatóságok megtagadhatják az engedélyt abban az esetben, ha a kérdéses kezelés, illetve az adott egészségügyi szolgáltató kockázatot jelenthet a betegre nézve. Szintén megtagadható az engedély, ha a beteg hazájában orvosilag indokolt határidőn belül biztosítható ilyen ellátás. A tagállamoknak azonban meg kell indokolniuk döntésük szükségességét, és minden konkrét esetben külön ismertetniük kell, hogyan értelmezendő az „orvosilag indokolt” kifejezés.

Mit tehetek, ha nem kapom meg az engedélyt?

A betegeknek jogukban áll kérelmezni saját, egyedi esetükben a határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó adminisztratív döntés felülvizsgálatát.

Mekkora összeghatárig térítik meg külföldi kezelésem költségeit?

A betegek számára visszatérített összeg megegyezik a saját országukban nyújtott, ugyanolyan típusú egészségügyi ellátás igénybe vétele esetén megtérített összeggel. Azoknak a tagállamoknak, amelyekben az ellátás a szolgáltatásnyújtás helyszínén térítésmentes, tájékoztatniuk kell a betegeket a költségvisszatérítési tételekről. Amennyiben a külföldi kezelés ára a belföldi tarifáknál alacsonyabb, a költségek visszatérítésénél a tényleges árakat veszik figyelembe.

Igénybe vehetek-e valamely egészségügyi szolgáltatást külföldön, amennyiben az hazámban nem áll rendelkezésre?

Igen, de csak abban az esetben jogosult a költségek visszatérítésére, ha a kezelés része annak az „ellátási csomagnak”, amelyre Ön a hazájában érvényes törvények vagy szabályok alapján jogosult.

Az illetékes nemzeti kapcsolattartó pont felvilágosítást tud nyújtani arról, hogyan ellenőrizheti, hogy egy adott kezelés szerepel-e az Ön ellátási csomagjában.

Ki kell-e előzetesen fizetnem a határon átnyúló kezelés költségeit?

Igen, a betegeknek általában előre ki kell fizetniük a felmerült költségeket, amelyeket azután nemzeti hatóságuk a lehető leghamarabb megtérít számukra. Az irányelv arra is lehetőséget nyújt a tagállamok számára, hogy írásban előzetesen megerősítsék a visszatérítendő összeg nagyságát.

A tagállamok a betegeknek nyújtott költségtérítés helyett közvetlenül a szolgáltatóknak is folyósíthatja az ellátás díját.

Átvihetem-e orvosi adataimat abba az országba, amelyben kezeltetni fogom magam?

Egy másik tagállamban végrehajtandó kezelés előtt a betegeknek joguk van másolatot kapni a hazájukban vezetett egészségügyi dokumentációról. A kezelést nyújtó külföldi szolgáltatónak szintén másolatot kell adnia a betegnek, mielőtt az hazautazna.

Mit kell tennem, ha külföldi kezelésem alatt valami probléma merül fel?

Az adott ország nemzeti kapcsolattartó pontja tájékoztatni fogja Önt jogairól, és a kezelés helye szerinti országban érvényes rendszerről.

Az Ön hazája köteles ugyanazt az utókezelést biztosítani Önnek, mint amelyet belföldi ellátás esetén nyújtott volna.

Hogyan lehetek biztos abban, hogy a külföldön igénybe vett kezelést követően hazámban megfelelő utókezelésben részesülhetek?

Az Ön hazája köteles gondoskodni arról, hogy az orvosi utókezelés ugyanolyan minőségű legyen, függetlenül attól, hogy melyik uniós országban került sor a kezelésre.

El fogják-e fogadni orvosi rendelvényemet egy másik uniós tagállamban?

Bármely rendelvényt, amelyet egy másik uniós ország állított ki, a beteg lakóhely szerinti országában is el kell ismerni, illetve fordítva. Ez garantálja, hogy egy egészségügyi ellátást, amelyet valamely másik tagállamban nyújtottak, a beteg hazatértét követően is megfelelően folytassanak. A betegnek joga van a rendelvényben felírt gyógyszerhez, amennyiben a gyógyszer kapható abban az országban, amelyben ki kívánja váltani azt, és forgalmazása engedélyezett.

Jóllehet ezek az alapelvek már rég érvényben vannak, a gyakorlatban nem mindig egyszerű a rendelvények elismertetése. Az irányelv rendelkezései valószínűleg nem oldják meg egyik napról a másikra a problémát, de céljuk, hogy a gyógyszerészek sokkal szélesebb körben képesek legyenek a más tagállamban kiállított orvosi receptek értelmezésére és a gyógyszerek kiadására.

Milyen előnyökkel járnak az egészségügyi technológiaértékeléssel és az e-egészségüggyel foglalkozó hálózatok?

Az egészségügyi technológiaértékelés segíti a döntéshozókat az egészségügyi beruházásokkal és kiadásokkal kapcsolatos helyes döntések meghozatalában. Az uniós országok együttműködése e területen egyértelműen számos potenciális előnnyel járna, mivel jelenleg az említett országok mindegyike külön értékeléseket készít.

Az elektronikus egészségügy eszközei szintén jótékony hatással lennének az egészségügyi rendszerekre. A tagállamok hivatalos és folyamatos együttműködése segíteni fogja az egyes országok döntéshozóinak munkáját, és javítani fogja az egyes rendszerek közötti átjárhatóságot.

Ezek a hálózatok a nemzeti egészségügyi rendszerek számára közvetlen, a betegek számára pedig közvetett hasznot jelentenek.

Hol található további információkat a külföldi egészségügyi ellátásokkal kapcsolatos jogaimról?

Érdeklődjön a hazájában működő nemzeti kapcsolattartó pontnál, vagy látogasson el az „Európa Önökért” honlapra:

http://europa.eu/youreurope/citizens/health/index_en.htm

További információ:

http://ec.europa.eu/health/cross_border_care/policy/index_hu.htm